

Teknisk udvalg
Studietur 2023

Aalborg

VEJLE
KOMMUNE

DELTAGERE

Teknisk Udvalg

Gerda Hastrup Jørgensen
Alex Vejby Nielsen
Claus Behrendsen
Mads Hartlev Jansen

Teknik og Miljø

Michael Sloth
Thomas Kirsten
Lars Buksti
Paw Bro Larsen
Lisbet Wolters

Kontaktperson:

Lisbet Wolters
+45 20 33 94 68
liwol@vejle.dk

Overnatning:

Pier 5 Hotel
Rendsburggade 5
DK-9000 Aalborg

TURENS FORMÅL

Studieturens formål er at hente inspiration og samle viden, som kan bruges i Teknisk udvalgs arbejde. Turen er tilrettelagt med udgangspunkt i fire aktuelle temaer, som er centrale for udviklingen af Vejle og som Aalborg kommune har interessante eksempler på.

Aalborg er kendt for at Arbejde strategisk og velfunderet med byens udvikling. Der er fokus på moderne mobilitet og byliv i balance hvor Midtbyplanen og etablering af et offentligt transportsystem – Plusbus – har givet byen et løft. Der arbejdes med nye store byudviklingsområder som boligområdet ved de gamle spritfabrikker og Stigsborg Brygge, der er et af Danmarks største kystnære byudviklingsprojekter med fokus på blandet by, grønne byrum og fællesskab.

TEMAER

Bæredygtig byudvikling

Hvordan udvikler vi byerne i Vejle efter bæredygtige principper? Er der forskel på hvordan vi griber det an når vi bygger nyt inde i byerne, når vi bygger nye bydele på "bar mark" og når vi skal transformere og omdanne de bygninger der allerede er bygget? Hvad betyder det for byen at vi bevarer bygninger fremfor at rive dem ned?

Mobilitet

Hvordan er arbejdet med mobilitetsplanen i Ålborg forgået? Hvordan har man håndteret processen? Hvilke indgreb i byens rum er der sket med den nye busbane i Ålborg?

Klima og bygninger

Hvordan stilles der krav til klima og bæredygtighed i planer og projekter i Ålborg kommune? Er der dilemmaer og hvordan håndteres de? Hvilke krav kan der stilles i lokalplaner og hvilke øvrige muligheder er der for at bygge mere bæredygtigt?

Arkitektur

Hvordan kan arkitekturen bidrage til at skabe bedre og mere bæredygtige bolig- og by områder. Hvordan arbejder vi med byens skala og hvordan løser vi parkeringsbehov og plads til regnvand og grønne arealer?

PROGRAM

TIRSDAG 19. SEPTEMBER

Kl. 7.45	Mødes på Kirketorvet.
Kl. 7.50	Afgang med bus mod Ålborg
Kaffe og rundstykker i bussen.
Kl. 10.00	Ankomst hos Ålborg kommune
By og Land, Stigsborg Brygge 5
9400 Nørre Sundby.
Kl. 10.00 – 11.15	Introduktion til Ålborg v/ teamleder, arkitekt Anne Juel Andersen. Om planer og projekter samt arbejdet med klima- og bæredygtighedsdagsorden.
Kl. 11.15 – 12.45	Rundvisning Stigsborg Havnefront
v/ projektleder Alex Tolstrup. Byvandring i den nye bydel. Byudviklingsselskab, blandende boliger, ny skole, mobilitetshus og regnbede.
Kl. 13.00 – 13.30	Frokost på Stigsborg Brygge. Gæstekantinen.
Kl. 13.30 – 14.00	Mobilitet
intro til strategier og aktuelt fokus
v/ afdelingsleder Maria Quang Vestergaard.
Mobilitet, Plusbus, Parkeringspolitik.
Kl. 14.00	Afgang med bussen
mod Aalborg til Budolfi Plads
Kl. 14.30-15.30	BRT og byrum
guidet byvandring v/ projektchef Niels Bresemann og projektleder Bodil Henningsen.
Kl. 15.30 - 16.30	Dialog om byudvikling.
Kaffepause på Budolfi plads
Stadsarkitekt Lise Thorsen deltager i en kaffe samtale med Teknisk udvalg.
Kl. 16.30	Afgang med bus
til Karolinelund, afsætning ved nordlig indgang

P R O G R A M

TIRSDAG 19. SEPTEMBER

KL. 16.45 – 17.45 **Karoline lund og Åbning af den nye Å**
v/arkitekt Anne Juel Andersen
Byens gamle forlystelseshave omdannet til
ny park – et projekt planlagt og finansieret
sammen med spildevand/kloak.

Kl.18.00 **Tjek-ind og pause**

Kl. 18.45 **Afgang til middag**
Gåafstand fra hotellet

Kl. 22.00 **Aften byvandring på havnefronten.**

P R O G R A M

ONSDAG 20. SEPTEMBER

Kl. 8.00 – 9.00 **Morgenmad på hotellet og tjek-ud**

Kl. 9.00 – 9.30 **Tasker i bussen og kørsel**

Kl. 9.30 – 10.45 **Vestre Fjordpark**
Grønne strategier og indsatser
v/ tealeder Karen Luise Winther Høgsbro og
Allan Kristoffersen, parkforvalter.

Oplæg og rundvisning i Fjordparken.
Mødested: P-pladsen ved Vestre Fjordpark,
Skydebanevej 14

Kl. 10.45 **Afgang med bussen mod Spritten**
Akvavitvej (den store P-plads)

Kl. 11.00 – 12.30 **Omdannelse Spritten**
Den nye kunsthall og klimasikring
v/ projektleder Thomas Birket-Smith.
Ny bydel under udvikling med fokus på
kunst og industrikulturarv.

Kl. 12.30 **Afgang med bussen mod Utzon Center**
Slotspladsen 4, 9000 Aalborg

Kl. 13.00 -13.30 **Frokost og evt. udstilling**

kl. 13.45 **Afgang med bussen mod Vejle.**
Kaffe og sødt undervejs. Fælles opsamling
og refleksioner over turens indtryk.

Kl. 16.00 **Ankomst Kirketorvet 22, Vejle**

STIGSBORG

Stigsborg er en samlet betegnelse for hele den nye bydel mellem Limfjordsbroen og tunnelen. Området ejes fortrinsvist af Aalborg Kommune, Aalborg Havn og af byudviklingsselskabet Stigsborg P/S.

Bydelen kommer til at rumme omkring 7.500 beboere. Og de kan bo i nær forbindelse med hinanden, fjorden, grønne områder i leje- og ejerboliger. Området får skole, plejehjem, daginstitutioner, kontorer og mindre erhverv, hyggelige cafeer og butikker.

Stigsborg P/S blev etableret i 2018, og efter en omfattende kommunal udbudsproces opbygget af et byudviklingsselskab med Aalborg Kommune, PFA Ejendomme og A. Enggaard som parter. I første omgang er selskabets formål at udvikle etape 1 af Stigsborg.

Stigsborg P/S står for byggemodning og videresalg af byggefelter til boliger, butikker mm. i 1. etape. Aalborg Kommune står for anlæg af Stigsparken og opførelsen af det kommende børne- og ungeunivers. Byudviklingsselskabet har desuden forkøbsret til arealerne i etape 2 og 3.

Med afsæt i FN's verdensmål og med naboskabet til den store, grønne Stigspark, masser af træer i gaderne, ambitiøs regnvandshåndtering, cirkulære dele-bytte-initiativer og høj biodiversitet i gader og byrum arbejder Aalborg benhårdt på at gøre Stigsborg så grøn som muligt og skabe en bydel med fokus på både miljømæssig, økonomisk og social bæredygtighed.

Der er lavet et indsatskatalog med afsæt i FN's verdensmål, hvor der er fokus på både miljømæssig, økonomisk og social bæredygtighed – ambitionen er, at "vi sammen stræber efter at skabe en grøn og stærk bydel, hvor mennesker trives".

Stigsborgs børne- og ungeunivers er for aldersgruppen 0-15 år, og Aalborg Kommune arbejder med etableringen, der skal skabe grundlag for en helt ny moderne folkeskole.

Universet vil ifølge planen være klar i 2024, og det vil omfatte en skole med plads til 1000 elever, en integreret institution med plads til 160 børn (60 vuggestuebørn og 100 børnehalebørn), så der skabes gode sammenhænge og trygge overgange for børnene og familierne. Planen indebærer, at den nuværende Skansevejens Skole flyttes til Stigsborg og samtidig suppleres mht. elevgrundlag via udbygningen af Stigsborg med 7.500 beboere.

"Stigsborg er et sted, vi oplever livet. Vi har fællesskaber, der betyder, at vi tager os af det sted, vi bor, og af dem der bor her. Her er en ny moderne skole, en stor, grøn natur- og jordpark på 15 hektar og en bylivsforening, der skaber grobund."

PLUSBUS

Lørdag 23. september 2023 indvier Aalborg Danmarks første BRT-forbindelse, den såkaldte Plusbus, som kommer til at køre på den 12 kilometer lange rute mellem Væddeløbsbanen i Aalborg Vestby og (på sigt) det nye universitetshospital i øst. Mellem banegården i centrum og Universitetshospitalet kører Plusbus i sin egen bane. Mod Vestbyen kører Plusbus trængselsfrit men sammen med fx vare- og servicekørsel.

Som noget nyt, i forhold til busdrift i Danmark, tjekker passagererne ind med sit rejsekort på en stander, inden de kommer ind på perronen - præcis som med tog, letbane og metro. Har man ikke rejsekort, kan der købes billet i billetautomaten under læskærmen eller via mobilbillet, som på Aalborgs øvrige bussystem.

Samtidig med at Plusbussens stationer bliver bygget, får Aalborg 10 nye og grønne stationsforpladser, der hver får karakter af det område, de ligger i. Stationsforpladserne er håndplukket som knudepunkter for trafik eller samlingspunkter for mennesker. De bliver fornyede med grønne elementer og plads til, at mennesker kan mødes og opholde sig.

Forvandlingen af pladserne er med til at skabe sammenhæng i byrummene ved stationerne og sikre gode omstignings- og venteforhold på rutens vigtigste knudepunkter. Inden de enkelte pladser omdannes, bliver der afholdt borgermøder, hvor borgerne kan komme med inputs til, hvad pladserne skal kunne tilbyde.

Projektets omkostning er samlet set 510 mio. kr., der fordeles sig over årene 2018-2023. Det er finansieret af:
Staten: 250 mio. kr.
Aalborg Kommune: 245 mio. kr.
Region Nordjylland: 15 mio. kr.
Det statslige bidrag går til anlægsprojektet i etableringen af busruten og stationer.

For optimal kørekomfort og hurtig af- og påstigning i Plusbusserne, bliver stoppestederne lavet om til stationer, som ligger direkte ud til busbanen. Der arbejdes på at give stationerne et karakteristisk udtryk med foldede betontage som læskærme.

Udover at Plusbussens stationer får sit eget særpræg, har der også været fokus på et enkelt og brugervenligt design. Perronerne er udformet med mørke sikkerhedszoner og ledelinjer, der sikrer let tilgængelighed og høj sikkerhed for passagererne. Samtidig vil der være rejseinformation, der gør det nemt at finde ud af, hvilken retning man skal, og hvornår den næste bus kommer.

Med få undtagelser udformes stationerne efter samme grundprincip. Perronerne bliver 3x25 meter og hæves 24 cm over bussernes kørebane for at gøre ind- og udstigning så niveaufri som muligt. For at alle har let tilgængelighed til stationerne, bliver der etableret ramper op til perronen.

Projektets omkostning er samlet set 510 mio. kr., der fordeler sig over årene 2018-2023.

Det er finansieret af:
Staten: 250 mio. kr.
Aalborg Kommune: 245 mio. kr.
Region Nordjylland: 15 mio. kr.

Det statslige bidrag går til anlægsprojektet i etableringen af busruten og stationer.

BUDOLFI PLADS

Budolfi Plads er Aalborgs nye, grønne, centrale område – et attraktivt, ophøjet byrum på toppen af byens mest centrale parkeringshus ved Budolfi kirke, hvor der er skabt den helt rette sammenblanding af bolig, erhverv og uderum, for at de optimale vilkår for en levende og aktiv bydel skal opstå.

Området er en omdannelse fra et gråt og kedeligt parkeringsareal til en plads, der er etableret oven på en offentlig tilgængelig p-kælder. I kanten af pladsen etableres der butikker, caféer og boliger, som skal være med til at understøtte midtbyens by- og handelsliv.

Ved at bygge videre på byen og lokalområdets eksisterende værdier skabes en nyt attraktiv bydel med frodig beplantning, store træer og fyldige plantebede. Pladsen vil blive et attraktivt omdrejningspunkt for nye erhvervsfunktioner og boliger, der vil skyde op omkring pladsen, og sørge for, at Budolfi Plads og de omkringliggende områder altid vil summe af liv.

Der er behov for at vores byer bliver tættere og tættere bebygget, og der er behov for mere erhverv, uderum, parkering og beboelse i tæt relation til hinanden. Projektet er et eksempel på, hvordan en renovering af en parkeringskælder og dens tag kan transformere et "hul" i byen til at være et positivt aktiv for hele Aalborg by.

Opførelsen af Budolfi plads er realiseret igennem et tæt samarbejde med mange forskellige investorer, totalentreprenør og Aalborg Kommune, der samlet set har været med til at give Budolfi Plads sin nye brug.

KAROLINELUND - ÅBNING AF ØSTERÅ

Karolinelund – byens gamle forlystelseshave – er omdannet til en rekreativ park med bl.a. byhaver og petanquebaner. Den nyåbnede Østerå slynger sig ned gennem parken. Projektet er planlagt og finansieret i samarbejde med Spildevand og er en del af et større klimatilpasningsprojekt med genåbning af Østerå.. Østerå åbnes i årene 2022 til 2026 og kommer til at give Aalborg en ny rekreativ forbindelse med nye typer af oplevelser.

Projektet står på tre ben; byudvikling, klima og miljø. Det betyder, at en åben å gennem byen kan og skal understøtte alle tre formål. Med hensyn til byudvikling kan Østerå gennem Gabrielområdet, Åparken og Karolinelund medvirke til en rekreativ styrkelse af den blå og grønne struktur, og åen som naturelement vil skabe en rå kontrast til bymæssig bebyggelse, byrum og parker. Åparken med Østerå fungerer som en drivkraft for byudvikling.

Klimatilpasning er et vigtigt formål med projektet. Ved at skabe større kapacitet for afledning af regnvand i hele Østerås opland, medvirker projektet til at gøre Aalborg mere robust overfor ekstreme regnhændelser, som der forventes stadig flere af.

Det sker ved, at:

- Vandet kan forsinkes i Åparken ved hjælp af et dobbeltprofil for vandløbet i terrænet, således at stier og skrænter i Åparken inddrages som 'bassin', når det regner meget.
- Kanalen ved Gørtlervej bibeholdes og fungerer som ekstra skybrudsvej, når det regner meget. Det forventes at Østre Landgrøft kommer til at levere vand til kanalen, og Østre Landgrøft bidrager netop med meget vand fra den østlige bakkeskråning, når det regner meget.
- Kanalen under Kanalstien bevares som ekstra kapacitet, samtidig med at Østerå åbnes gennem Karolinelund: Det betyder større kapacitet i systemet.
- Kanalen mellem Musikkens Hus og Østre Havn er bygget i 1950'erne i forbindelse med de øvrige industrielle anlæg på havnen, og rummer rigelig kapacitet til afledning af vand - her har der således ikke været behov for at øge kapaciteten.

Desuden forbedres vandmiljøet med åbning af Østerå, og projektet indgår i vandplanlægningen med fjernelse af spærringer for fisk ved Gabriel samt en generel forbedring af vandmiljøet ved at konvertere det lukkede kanalsystem til et åbent åsystem med grusbund og brinker på langt de fleste strækninger gennem byen.

AALBORG HAVNEFRONT

Aalborg havnefront har gennemgået en kæmpe forvandling. Hvor byens travle industrikravter engang lå, er der nu et stort udvalg af forskellige gastronomiske oplevelser og arkitektur i verdensklasse.

Projektet har kostet 290 mio. kr. og har strakt sig over en lang årrække. Allerede omkring årtusindskiftet blev planlægningen påbegyndt, og i 2004 vandt ingeniørfirmaet Cowi sammen med Arkitektfirmaet C. F. Møller Aalborg og Vibeke Rønnow Landskabsarkitekter et rådgiverudbud for omdannelsen af den centrale havnefront. Udviklingen af den spændende lyssætning i området er forestået af ÅF Hansen & Henneberg. Projektet er udviklet og gennemført af Aalborg Kommune i samarbejde med rådgiverne.

Havnefronten strækker sig fra Limfjordsbroen til Østre havn og er ca. 1 km. lang. Den overordnede bestræbelse for hele projektet har været "at give havnen tilbage til byen" – at knytte de centrale bydele sammen med Limfjorden. Dette gøres med en række enkeltprojekter – Jomfru Ane Park, Toldbod Plads, Slotspladsen og Utzon Parken – som kædes sammen af selve den gennemgående havnepromenade. Havnefronten kommer således til at fremstå som en zone mellem bykernen og fjorden, som byder på et væld af forskelligartede byrum og aktiviteter.

Det kan i den grad anbefales at gå en tur på Aalborg Havnefront der emmer af visionær storbystemning og bliver brugt til alt fra solskinslikkeri til fodbold, slentre og arkitektonisk udfoldelse.

Oplev det rige kulturliv, den fantastiske arkitektur og de mange store områder der kalder på socialt samvær. Se det berømte Utzon Center, det gamle Nordkraft og det omtalte Musikkens Hus.

VESTRE FJORDPARK

Lige uden for Aalborg midtby ligger Vestre Fjordpark, der er Aalborgs svar på et stort friluftsbad og aktivitetsområde.

Vestre Fjordpark er et af aalborgenserernes favoritesteder, når det kommer til hygge i det grønne nær vandet - og især om sommeren, for her er der mange muligheder for gode oplevelser for alle aldre. Den store park, der spænder over et areal på 165.000 m², leverer nemlig seks forskellige aktivitetsområder. Det betyder, at du både kan tage en svømmetur, sejle i kano og kajak, windsurfe, prøve kræfter med SUP, spille volley, grille eller bare nyde solen og den skønne natur ved fjorden.

De seks områder, kaldet Stranden, Tangen, Kilen, Fladen, Krattet og Skoven har hver deres kendetegn, der til sammen gør Vestre Fjordpark helt speciel og pragtfuld. Ved Stranden finder du f.eks. vandbassiner i forskellige dybder med både klatrevæg og udspringstårn, i Kilen kan du være aktiv for fuld udblæsning, mens du nær Skoven finder en hyggelig grillplads.

Fjordbadet er opført i 2017 og havde en anlægssum på 65 mio. kr. hvoraf lokale- og anlægsfonden støttede med 11.5 mio. Kr.

OMDANNELSE AF SPRITTEN

I 1931 byggede De Danske Spritfabrikker et stort fabriksanlæg i den vestlige del af Aalborg ned til Limfjorden. Fabrikken blev tegnet af arkitekt Alfred Cock-Clausen og anses i dag af Kulturstyrelsen for at være et hovedværk i dansk fabriksarkitektur.

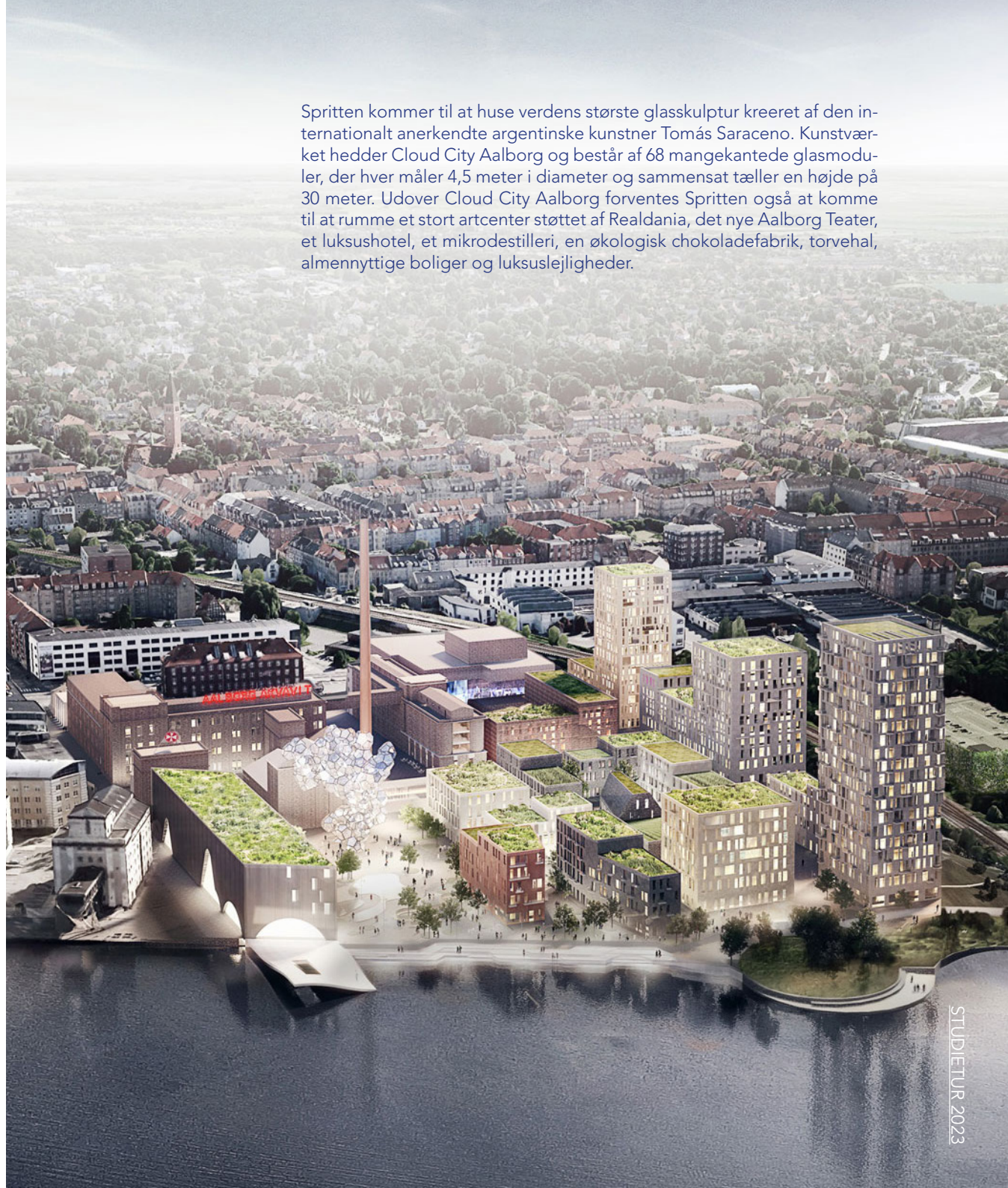
I 2012 køber norske Arcus De Danske Spritfabrikker og i 2015 flyttes den resterende del af produktionen. Samme år blev området fredet.

Området kendes i dag som Spritten, og det bliver også det officielle navn for området fremadrettet. I de kommende år omdannes Spritten til en helt ny bydel, der i særklasse vil være præget af kulturarv, kunst, arkitektur og gastronomi. Med transformationen af Spritten vil de nuværende industribygninger blive anvendt til nye formål, og byfornyelsen vil være med til at bygge videre på den historie, som området rummer. Det er en vigtig del af områdets nye DNA at værne om bygningsarven og lade den danne ramme om nye aktiviteter i fremtiden. Samtidig vil nye spektakulære bygninger og boliger blive opført, og det vil bidrage til arkitektonisk at løfte området helt op i den internationale superliga.

Kvaliteterne ved området viser sig både i dets enkelte dele - i form af de gamle konstruktioner og bygninger - og i den samlede helhed, som delene allerede skaber. Den gamle spritfabrik fremstår med dens forskelligartede bygninger helstøbt og som en tydelig selvstændig bydel i udkanten af Aalborg centrum.

Efter transformationen vil området optræde som en 'by i byen' med en særlig lokal identitet og atmosfære. Samtidig vil Spritten være en åben bydel med grønne arealer, leben og kultur.

Spritten kommer til at huse verdens største glasskulptur kreeret af den internationalt anerkendte argentinske kunstner Tomás Saraceno. Kunstværket hedder Cloud City Aalborg og består af 68 mangekantede glasmoduler, der hver måler 4,5 meter i diameter og sammensat tæller en højde på 30 meter. Udover Cloud City Aalborg forventes Spritten også at komme til at rumme et stort artcenter støttet af Realdania, det nye Aalborg Teater, et luksushotel, et mikrodestilleri, en økologisk chokoladefabrik, torvehal, almennyttige boliger og luksuslejligheder.

UTZON CENTER

Midt på Aalborg Havnefront finder du det smukke, arkitektoniske værk, Utzon Center. Et værk der blev skabt af den verdenskendte og prisvindende arkitekt Jørn Utzon i samarbejde med hans søn Kim Utzon. Værket stod færdigt i 2008 og var dermed det sidste værk af Jørn Utzon inden hans død samme år.

På Utzon Centret kan du opleve spændende udstillinger i smukke rammer. Her gøres arkitekturen levende og til et sted, hvor alle dine sanser kan komme i spil. Med andre ord så leger Utzon Centret arkitekturen ind i din krop – netop i den ånd som Jørn Utzon skabte centret i. Af udstillinger finder du både den permanente 'Utzon Gallery', der guider dig igennem Jørn Utzons liv og karriere, samt skiftende udstillinger. Derudover byder centret også på rundvisning, foredrag og events samt afholdelse af børnefødselsdag.

Inspirationen bag Jørn Utzons arkitektoniske vidundere, herunder Utzon Centret, skal blandt andet findes i hans opvækst lige her i Aalborg: Cementfabrikkerne inspirede efter sigende Jørn Utzon til at lade beton blive et væsentligt element i hans senere arkitektur, mens også havet, sejlskibene og skibsværftet hvor hans far arbejdede, var en afgørende inspirationskilde igennem hele hans liv. Utzon Centret er dermed et mønstereksempel på denne særlige tilgang til formgivning inden for både arkitektur og design.

DAG2 - Utzon Center

Med den stigende interesse for Utzons arbejde er det passende, at Utzon Center bygges på havnefronten i hans hjemby Aalborg, lige midt i det maritime miljø, som inspirerede hans tidlige udvikling. Det er Jørn Utzons udtalte ønske, at Utzon Center ikke skal være et museum, men derimod et aktivt og dynamisk omdrejningspunkt for arkitektur, design og kunst. Det er derfor også helt oplagt, at centret etableres i sammenhæng med Institut for Arkitektur og Design ved Aalborg Universitet. Helt i tråd med Jørn Utzons humanistiske tilgang til arkitektur er Utzon Center ikke konstrueret som en monumental bygning, men som en serie af mindre pavilloner bygget op omkring et afgrænset gårdmiljø, så det er muligt at sidde udenfor i læ for den Limfjordsvind, som Jørn Utzon erindrer fra sin barndom.

Går man en tur rundt om Utzon Centret, befinder du dig i Utzon Parken. En park, der lader den grønne natur blive en naturlig del af den ellers grå havnefront. I parken, der er omkranset af smukke træer, finder du kollegieboligtårne og betonstøbte bænke, der alt sammen er skabt på Jørn Utzons ideer. Bænkene var oprindeligt tiltænkt en plads i foyeren i Sydney Opera House.

EGNE NOTER:

